

Hørings svar til endringer i forskrift om fosterhjem

Barne- og familiedepartementet

Landsforeningen for barnevernsbarn (LFB) er en medlems- og interesseorganisasjon for nåværende og tidligere barnevernsbarn. LFB er den eneste demokratiske brukerorganisasjonen for barnevernsbarn i Norge. Hos oss kan alle barnevernsbarn, over 12 år, som har eller har hatt tiltak i barnevernet bli medlem – helt gratis.

Vi i LFB har ventet i spenning på dette høringsnotatet fra regjeringen. Etter at fosterhjemsutvalget leverte sin NOU 2018:18 har vi opplevd at utviklingen og forbedringen på fosterhjemsfeltet har stagnert til en viss grad. Det er derfor fint og viktig at departementet nå kommer med forslag til endringer i forskriften for fosterhjem. Vi er særlig glade for at regjeringen i 2021 vil legge frem en helhetlig fosterhjemsstrategi. Vi vil allerede nå påpeke at denne må bli sett i sammenheng med NOU 2018:18, dette høringsnotatet, og innspill fra barn og unge i barnevernet.

Av alle barn som var plassert utenfor hjemmet som følge av et barnevernstiltak i 2019, bodde over 80% av disse barna i et fosterhjem¹, og ved utgangen av 2019 var det om lag 10 900 barn i fosterhjem. Det er en tydelig indikator for hvor viktig det er at fosterhjemsfeltet utvikles i tråd med samfunnet og hvilke behov det er der ute. Når norsk og internasjonal forskning i tillegg indikerer at mellom 20 og 50 prosent av fosterhjemsopphold ender i uønskede flyttinger² er det spesielt viktig at rettssikkerheten til barn i fosterhjem blir ivarettatt i endringene som skal vedtas.

Et flertall av forslagene i høringsnotatet har vi svart på tidligere, og spesielt i høringssvarene om ny barnevernlov og til NOU 2018:18 – trygge rammer for fosterhjem. Vi velger likevel å redegjøre for noen av de samme meningene her.

3 KRAV OM OPPLÆRING

Oppfølging og opplæring av fosterhjem er noe LFB har løftet i mange år. I vårt hørings svar til den nye barnevernloven ba vi departementet om å lovfeste at fosterforeldre regelmessig må gjennomgå opplæring. Vi er derfor svært positive til at departementet fastholder forslaget om at det bør innføres krav om at fosterforeldre skal ta imot grunnleggende opplæring. Vi er enige med departementet i at det vil være nødvendig å se bort fra hovedregelen i enkelte

¹ <https://www.ssb.no/barneverng>

² Høringsnotat om endringer i forskrift om fosterhjem

saker, men ser at viktigheten av at kravet om opplæring er førende. At et fosterhjem ikke kan godkjennes dersom fosterforeldre ikke har gjennomført grunnleggende opplæring er en viktig styrkning av rettssikkerheten for barn og unge i barnevernet. Vi ønsker likevel å sette spørsmålstegn ved hvorfor departementet vurderer at en så viktig rettssikkerhetsgaranti ikke skal løftes opp i barnevernloven. På bakgrunn av det ber vi departementet ta med seg vår tilbakemelding inn i sluttspurten av den nye barnevernloven.

Vi setter spørsmålstegn ved hvorfor departementet ikke mener det er hensiktsmessig å forskriftsfeste at fosterforeldre har plikt til å motta opplæring underveis i plasseringen. Det vises spesielt til punkt 5.5 i fosterhjemsavtalen som sier at fosterforeldre skal «ta imot veiledning og tilbud om kurs og opplæring som vil sette dem i bedre stand til å ivareta sine oppgaver». LFB er usikre på om dette ivaretar behovet godt nok. Vi vet at flere av våre medlemmer bor i fosterhjem hvor fosterforeldrene ikke har tatt imot hverken veiledning, kurs eller opplæring mens de har vært der. Vi ønsker derfor at departementet inkluderer en plikt til å ta imot opplæring underveis i fosterhjemsoppdraget.

Vi støtter forslaget fra departementet om at opplæringen som gis skal være i tråd med nasjonale anbefalinger. Vi vil likevel påpeke at disse nasjonale retningslinjene må være satt av fagdirektoratene i samarbeid med praksisfeltet, forskningen og brukererfaringer og ikke kan være styrt av politisk ideologi. Vi ber derfor departementet å legge til følgende i forslaget: ... opplæringen skal være i tråd med nasjonale anbefalinger gitt av barne- ungdoms- og familiedirektoratet.

4 PLIKT TIL Å DOKUMENTERE VURDERINGEN AV OM NOEN I BARNETS FAMILIE ELLER NÆRE NETTVERK KAN VELGES SOM FOSTERHJEM

At barneverntjenesten alltid skal vurdere om noen i barnets familie eller nære nettverk kan velges som fosterhjem ble vedtatt lovfestet av Stortinget ved behandling av Prop. 73 L. Det er derfor for oss en naturlig forlengelse av dette vedtaket at departementet nå foreslår en plikt til å dokumentere vurderingen. Vi støtter derfor departementets forslag, om å la plikten fremkomme av både lov og forskrift.

Vi ønsker også å vise til LFBs hørings svar til NOU 2018:18

Departementet ønsker at flere omsorgsplasseringer skal skje i barnets slekt og nettverk, likevel er det ikke nevnt noe om hva slags opplæring disse fosterhjemmene har behov for og krav på. Vi vet at det i dag gjennomføres et todagers kurs som er basert på prinsippene i PRIDE. Det er av LFB sin mening at dette er altfor lite.

Vi ber derfor departementet sikre at det lovpålagte kravet om opplæring før godkjenning av fosterhjemmet også gjelder for fosterhjem hvor fosterforeldrene er i barnets familie eller nære nettverk.

5 ANSVAR FOR GODKJENNING AV FOSTERHJEM

Valg og godkjenning av fosterhjem er to overlappende prosesser, og vi forstår hvorfor departementet foreslår å gi omsorgskommunen til barnet ansvaret for både valg og godkjenning av fosterhjem.

LFB er enige med departementet om å gi ansvaret for godkjenning til omsorgskommunen. Vi vil også vise vår støtte til at det foreslås å opprettholde muligheten til å fravike hovedreglene, slik at omsorgskommunen kan inngå en skriftlig avtale med fosterhjems kommunen om at de skal foreta den endelige godkjenningen. Vi ser, som departementet beskriver i sitt høringsnotat, at dette vil være en god løsning dersom barnet skal flytte i fosterhjem i en kommune som er langt unna omsorgskommunen.

Departementet har etterspurt høringsinstansenes syn på innføringen av en undersøkelses- og informasjonsplikt for omsorgskommunen i tilfeller hvor barnet plasseres i en annen kommune. Landsforeningen for barnevernsbarn er enige i at det er nødvendig at det finnes en slik plikt og støtter derfor forslaget fra departementet.

6 OPPFØLGING AV FOSTERHJEM

Vi forstår at ansvaret for generell veiledning skal overføres fra Bufetat til kommunene som følge av vedtaket av Prop. 73 L, og at det derfor må presiseres i fosterhjemsforskriften. Vi ønsker likevel å igjen gjøre departementet oppmerksomme på at både barna og kommunene er usikre på om barneverntjenestene er klare for dette ansvaret. Å overføre den generelle veiledningen er kun en liten del av hele barnevernsreformen, men det er likevel på sin plass å minne departementet på at vi ikke kan forvente at ansatte i barneverntjenesten skal klare å følge opp enda flere oppgaver dersom det ikke innføres en bemanningsnorm. Vi ber derfor enda en gang om at departementet igangsetter en bemanningsnorm for det kommunale barnevernet hvor en saksbehandler har ansvaret for maks 15 saker.

Departementet foreslår at kravene til innhold i oppfølgingen innføres som et supplement til dagens minstekrav om antall oppfølgingsbesøk, og ikke som en erstatning for dette slik flertallet i fosterhjemsutvalget foreslo. I høringssvaret til NOU 2018:18 skrev LFB at

Vi er enige med utvalget og mener at dagens ordning ikke gir et godt nok bilde av kvaliteten i arbeidet som tjenesten gir. Flere medlemmer i LFB forteller om at disse

22/10/2020

treffpunktene ofte minner de på at de er barnevernsbarn, og finner denne påminnelsen svært belastende i hverdagen. Når dette er opplevelsen til barn og unge stiller vi spørsmål om kvaliteten i tjenesten målt ut fra et antall er godt nok. Vi støtter forslaget til utvalget fullt og helt, og mener at kvaliteten i fosterhjem må bli målt ut ifra faglige vurderinger og individuelle hensyn.

Samtidig ser vi de samme utfordringene som flere andre høringsinstanser påpekte i sine hørings svar, nemlig at ved å fjerne minstekravet om antall oppfølgingsbesøk kan dette bidra til at saksbehandlere ikke prioriterer besøkene.

Vi kan støtte departementets forslag om å innføre kravene til innhold som et supplement til dagens minstekrav, dersom det kommer tydelig frem at minstekravet ikke er en standard, og heller ikke en øvre grense. Noen barn vil ha behov for tettere oppfølging og da kan vi ikke ha et barnevern hvor saksbehandlere forholder seg til minstekravet som en absolutt grense.

Med vennlig hilsen
Landsforeningen for barnevernsbarn v/

Thomas Johansen
Leder

Vilde Adolfsen
Koordinator